



T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞI

DERS KİTABI KAPAĞI

TASARIM ÇERÇEVESİ



ÇALIŞMA EKİBİ

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Ders Kitapları ve Öğretim Materyalleri Daire Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	1
1. DERS KİTABI KAPAĞI TASARIM İLKELERİ	2
2. DERS KİTABI KAPAĞI KURUMSAL KİMLİK STANDARTLARI	8

Ders kitapları, hem öğretmenlere hem de öğrencilere müfredat konusunda rehberlik etmesi sebebiyle öğretim sürecinde kullanılan materyallerin başında gelmektedir. Bu açıdan ders kitapları bireysel öğrenmede olduğu kadar bilginin kitleselleşmesi aşamasında da önemli rol oynamaktadır. Bu kadar önemli bir misyon taşıyan ders kitaplarının; içerik, tasarım, düzen ve işlevsellik gibi özelliklerinden her biri, hedeflenen kazanımların aktarılabilmesi açısından ayrı ayrı çok önemlidir.

Bir ders kitabının içeriğinin hedef kitleye en iyi biçimde aktarılabilmesi için kitap; kapağı, sayfa düzenlemesi ve görsel tasarımıyla bir bütün olarak ele alınmalıdır. Kapak tasarımı bilimsel ve sanatsal temel ilkeler dikkate alınarak estetik anlamda da en ideal forma sokulmaya çalışılmalıdır.

Bir ders kitabının kapağı; hem kitabın kimliğine dair bilgi edinmeye yarayan, hem kitabın içeriğine dair bilgi veren hem de öğrencinin ilgisini çekmeye ve öğrenciyi kitaptan bilgi almaya ikna eden bir tasarım ürünü olması hasebiyle kitabın önemli parçalarından biridir. Bu nedenle ders kitaplarının kapakları hem bilimsel hem de sanatsal açıdan gerekli birikime ve donanımına sahip kişiler tarafından hazırlanmalıdır. Diğer yandan, farklı ders kitapları için kapak hazırlanırken kapakları hazırlayan kişiler tarafından uyulacak temel tasarım ilkelerinin belirlenmesi gereklidir. Bu sayede, bütüncül bir yaklaşımın oluşturulması mümkün olabilecektir.

Bu amaçla Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Ders Kitapları ve Öğretim Materyalleri Dairesi tarafından alan uzmanları, öğretmenler ve ilgili genel müdürlük temsilcilerinin katılımıyla Ders Kitapları Kapak Tasarımı Çalıştayı düzenlenmiştir. Çalıştay sonucunda ders kitap kapaklarının tasarımına rehberlik edecek bir belgeye ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Bu önemli ihtiyaca cevap vermek için Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı bünyesinde Ders Kitapları ve Öğretim Materyalleri Daire Başkanlığı tarafından tasarımcılara rehberlik etmesi amacıyla Ders Kitabı Kapağı Tasarımı Rehberi hazırlanmıştır.

Prof. Dr. Cihad DEMİRLİ

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı



1 | DERS KİTABI KAPAĞI TASARIM İLKELERİ



1.1.

Görsel Tasarım

1.1.1. Kapakta yer alacak yazılı ve görsel unsurlar, taslak ders kitabı ve eğitim araçları ile bunlara ait elektronik içeriklerin incelenmesinde değerlendirmeye esas olacak kriter ve açıklamalara uygun olmalıdır.

1.1.2. Kapak, ön kapak ve sırt bir bütün olacak şekilde tasarlanmalıdır.

1.1.3. Kapak sayfası boyutu öğretim programında belirtilen ölçüde olmalıdır.

1.1.4. Kapak görsel tasarımı, kitabın genel tasarımı ile uyumlu ve bütünlük içinde; yalın, anlaşılır ve mesajın gerektirdiği kadar detay içerecek şekilde uygulanmalıdır.

1.1.5. Anlatım tasarımı, görsel tasarım öğeleri ve ilkeleri dikkate alınarak yapılmalıdır.

1.1.6. Kitap kapağında yer alan logo, görsel ve tipografik unsurların bütünü dersin içeriğine ve sınıf seviyesine uygun; hedef kitleyle iletişimi kolaylaştıran; ilgi çekici ve merak uyandıran; özgün bir kompozisyon ve anlatım üslubu barındıracak şekilde tasarlanmalıdır.

1.1.7. Arka plan rengi metin tasarımı ile uyumlu, görsel ve tipografik unsurların algılanmasını kolaylaştıracak şekilde seçilmeli ve kullanılmalıdır.

1.1.8. Görseller yüksek çözünürlük ve kalitede olmalıdır. Renk formatı CMYK olmalıdır.

1.2.

Metin Tasarımı

1.2.1. Kapak Bilgileri

- Bilgiler sayfaya yerleştirilirken anlam bütünlüğü ve görsel bütünlük dikkate alınmalıdır. Kitap ön kapağında ve sırtta başlıkların sıralaması şu şekilde olmalıdır:
 - Okul türü
 - Kitabın (dersin) adı
 - Sınıf seviyesi
 - Kitabın türü
- Ön kapak ve sırt bir bütün olarak tasarlanması gerektiğinden ikisi birbiriyle tutarlı olarak düzenlenmelidir.
- Yabancı diller, yaşayan diller ve lehçeler için hazırlanan ders kitabı kapağında kullanılacak metinlerde sadece ilgili dil kullanılmalıdır.
- Kitabın sırtı varsa kitap yatık (ön kapak yüzü yukarı dönük) konumda iken yazı yönü soldan sağa doğru olmalıdır.

1.2.2. Yazı Öğeleri

- Yazı rengi ve ton değeri etkili kullanılmalı, yazının okunmasını engellemeyecek şekilde uygulanmalıdır.
- Okunabilirlik açısından yazı, zemin rengi ile benzer olmamalı ve zıtlık oluşturmamalıdır.
- Kelimeler, harfler ve satırlar arası boşluklar dengeli olmalıdır.
- Tipografik düzenleme okuma güçlüğü yaratmamalıdır.
- Büyük harflerin okunabilirliği daha az olduğu için tamamı büyük harflerden oluşan satırlar dikkatli hazırlanmalıdır. Normal, dik yazı tipi kullanılmalıdır.
- Vurgulanan kelimeler için daha büyük punto, kalın, italik yazı tipleri, büyük harf kullanımı; farklı yazı karakteri, farklı renk gibi çeşitlemelerin sayısı sınırlı ve tutarlı olmalıdır.

A B C C D E F G G H I I
J K L M N O Ö P P R
S S T U Ü V Y Z ! ? ,
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

2 | DERS KİTABI KAPAĞI

KURUMSAL KİMLİK

STANDARTLARI



2.1.

Boyut

Kapak sayfası, her dersin kendine ait öğretim programında (yer verilmişse) yazılı olan boyutta hazırlanmalıdır.

2.2.

Kenar Boşluklar

Ekte verilmiş olan kitap künye bilgileri ile logo için belirlenmiş olan kurallar, kenarlarda bilgisi olan kenar boşlukları dikkate alınarak sayfaya konumlandırılmalıdır.

2.3.

Okul Türleri Esas Alınarak Yapılan Sınıflandırma

Aşağıdaki listede görüldüğü şekilde gruplandırılmıştır.

2.3.1.

Okul Öncesi

- Okul Öncesi
- Okul Öncesi Özel Eğitim

2.3.2.

İlkokul

- Bilim ve Sanat Merkezi
- Görme Engelliler İlkokulu
- İlkokul
- İşitme Engelliler İlkokulu
- Ortopedik Engelliler İlkokulu
- Özel Eğitim İlkokulu
- Özel Eğitim Uygulama Okulu (1. Kademe)

2. 3. 3. Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu

- Açık Öğretim Ortaokulu
- Bilim ve Sanat Merkezi
- Görme Engelliler Ortaokulu
- İmam Hatip Ortaokulu
- Ortaokul
- Ortopedik Engelliler Ortaokulu
- Özel Eğitim Ortaokulu
- Özel Eğitim Uygulama Ortaokulu (2. Kademe)

2. 3. 4. Ortaöğretim

- Açık Öğretim İmam Hatip Lisesi
- Açık Öğretim Lisesi
- Anadolu İmam Hatip Lisesi
- Anadolu Lisesi
- Fen Lisesi
- Güzel Sanatlar Lisesi
- İşitme Engelliler Meslek Lisesi
- Mesleki Açık Öğretim Lisesi
- Mesleki Eğitim Merkezi
- Mesleki ve Teknik Ortaöğretim
- Ortopedik Engelliler Meslek Lisesi
- Özel Eğitim Meslek Okulu (Görme)
- Özel Eğitim Meslek Okulu (Zihin/Otizm)
- Özel Eğitim Uygulama Okulu (3. Kademe)
- Sosyal Bilimler Lisesi
- Spor Lisesi

2.4.

Başlıklara Ait Alan ile Metin Özellikleri

Aşağıdaki tablo doğrultusunda hazırlanıp uygulanmalıdır.

UYGULAMA ÖRNEĞİ

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

OKUL TÜRÜ

KİTAP TÜRÜ

YAZIM ALANI BOYUTU	7x50 mm	7x70 mm	7x45 mm
YAZI ÖZELLİKLERİ	Font :	Myriad Pro	
	Yazı kalınlığı :	Bold	
	Yazı Boyutu :	10 punto	
	Yazı Rengi :	Serbest	
KUTU ÖZELLİKLERİ	Dolgu Rengi :	Serbest	
	Kontur Rengi :	Yazı rengi ile aynı	
	Kontur Özellikleri :	1 punto, dışa hizalı	

ALT OKUL TÜRÜ
(GEREKLİ İSE)
UYGULAMA ÖRNEĞİ

ORTAÖĞRETİM

FEN LİSESİ

ALT OKUL TÜRÜ KUTU ÖZELLİKLERİ	Dolgu Rengi :	Yazı rengi ile aynı
	Kontur Rengi :	Dolgu için seçilen renk
	Kontur Özellikleri :	1 punto, dışa hizalı

SIRT

ÖN KAPAK

ÜST KENAR boşluk 15 mm
(Metinler ve logo bu alana taşmamalıdır.)

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

OKUL TÜRÜ

KİTAP TÜRÜ

Sırtta bulunan renkli bant
yüksekliği ön kapaktaki bant ile aynı,
genişliği ise sırt ölçüsüne göre
değişecek şekilde
boyutlanmalıdır.

SOL KENAR boşluk 15 mm
(Metinler ve logo bu alana taşmamalıdır.)

SAĞ KENAR boşluk 15 mm
(Metinler ve logo bu alana taşmamalıdır.)

Sırtta bulunan logo, ön kapaktaki logo ile yatayda orta
hızlı olacak şekilde konumlandırılmıştır.

Sırtta, sadece Millî Eğitim Bakanlığına ait logo,
bu konumda ve yönü dik olacak şekilde,
altına ise beyaz renkte daire kullanılmalıdır.

Ön kapaktaki logo
MEB logosu örnek alınarak 20x20 mm
olarak boyutlandırılmıştır.

Yayınevleri logo uygulamalarında
kendi kurumsal kimlik özelliklerini
dikkate almalıdır.

Yayınevi logosu bu alan içerisinde,
tasarımcı tarafından
uygun bulunan konuma yerleştirilmelidir.



ALT KENAR boşluk 15 mm
(Metinler ve logo bu alana taşmamalıdır.)

arka kapak

sırt

ön kapak

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL TÜRÜ KİTAP TÜRÜ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TARAFINDAN UYGULANACAK
GÖRSELE AİT ALAN

SERBEST ALAN



